

novo delo. Kako bi pač človek tudi izhajati mogel, ako bi neprenehoma vprežen bil ko črna živina! Dosti prezgodaj bi mógel v kertovo deželo. Kdor si hoče duha razvedriti, naj prime za romarsko palico in naj gre po svetu — je že stara beseda. In to je tudi moje vodilo. Kdor pa ne more v Rim, si izbere bližnjo pot, in ker pravi domača pesemca, da „Vse drugač Dolencem solnce sije“, sem se lani namenil, ogledati nekoliko dolensko stran itd. (str. 4—63)*. Gizdalin in čevljar. Marjetica. Slovenska narodna pesem (cf. dr. Tomanovi „Glasi domorodni“). Pričujoča pesem speva žalostno dogodbo, ki se je pripetila njega dni na Pustem gradu (Wallenburg) na Gorenskem (str. 230). Brat sestro najde. Slovenska narodna pesem (str. 302). Stariši, pazljivi bodite pri ženitvah svojih otrok: — Danica: Marfi (Slava Ti, Marija itd.)! Lučica (Tihe misli na Svečnični večer 1859. Pes.). Ne igraj s puško! Povračilni dan rad pride. Pomoč

Marije Device. — Drobtince 1859—60: Nekoliko slovenskega pravopisa (str. 205—213). — Vodnikov Spomenik: Ozir po Gorenskem. Pesem Prešernu (Prebravši njegove poezije)! — Razgled iz Ratitoveca, kjer piše p.: „Planinsko življenje ima toliko in tako posebno mikavnost v sebi, da ga nar izverstnejši pesniki vsih narodov proslavujejo s svojimi pesmami ... Vodniku, očetu pevcev slovenskih, je bilo na visokem in tihem Koprivniku še vse preglasno in prenizko. Tje gor na plešo Veršaca, v neposredno bližavo starašine slovenskih gora ga je pogostoma gnalo, od kodar se je oziral dalječ dalječ okrog po sinji daljavi. Pregledoval je od tod široki svet, pa ni mu bilo to v omamljenje duha, ker se hrup pozemeljski ni do njega razlegal, ampak samotna duša se je vsled stermečega občudovanja Stvarnikove vse-mogočnosti navzemala čutil, iz katerih so se izcimile slavnoznane slovenske pesmi (str. 171)“.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

VII. Za vporabo v ljudski šoli pripuščne knjige (dalje).

Mali katekizem. (Kleiner Katechismus.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Broschirt 6 kr.

Veliki katekizem za ljudske šole. (Grosser Katechismus für Volksschulen.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 30 kr.

Kratki katekizem v vprašanjih in odgovorih za ljudske šole ljubljanske škofije. (Kurzer Katechismus.) Laibach. Blasnik's Nachfolger. Preis 16 kr.

Zupan Sim., Krščanski nauk za prvence. (Katechismus für Anfänger.) 4. Auflage. Laibach 1890. Kathol. Buchhandlung. Preis 10 kr.

Lesar Ant., Katekizem ali keršanski katoliški nauk. (Katechismus.) Laibach 1890. Kathol. Buchhandlung. Preis 45 kr.

Sveti listi, berila in evangelji za nedelje in praznike celega leta in vse dni

svetega posta. (Evangelien.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. In Lwd. geb. 46 kr.

Zgodbe svetega pisma stare in nove zaveze za ljudske šole, po nemško pisal Dr. J. Schuster, pošlovenil Anton Lesar. Z 1 čelno in 99 podobščinami med zgodbami in z 1 zemljovidom. (Biblische Geschichte von Dr. Schuster. Slovenisch von A. Lesar. Mit 1 Titelbild, 99 Text-illustrationen und der Karte von Palästina.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Geb. 50 kr.

Lesebücher.

Začetnica in prvo berilo za ljudske šole von Ivan Miklosich. (Slovenische Fibel und erstes Lesebuch für Volksschulen.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 24 kr.

Drugo Berilo in slovnica za občne ljudske šole. (Zweites Sprach- und Lesebuch.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 35 kr.

Tretje Berilo za ljudske šole. (Drittes Lesebuch.) Wien 1880. K. k. Schulbücher-Verlag. 40 kr.

Četrto berilo za ljudske in nadaljevalne šole. Von P. Končnik. (Viertes Lesebuch für Volks- und Fortbildungsschulen.) Wien 1883. K. k. Schulbücher-Verlag. 60 kr.

Praprotnik A., Abecednik za slovenske ljudske šole. (Slovenische Fibel.) Laibach 1883. M. Gerber. 20 kr.

Razinger A., Žumer A., Abecednik za slovenske ljudske šole. (Fibel für slovenische Volksschulen.) Laibach 1880. Kleinmayr und Bamberg. 20 kr.

Razinger A., Žumer A., Prvo berilo in slovnica za 2. razred 4- in 5-razrednih ljudskih šol. (Erstes Sprach- und Lesebuch für die 2. Classe 4- und 5-lassiger Volksschulen.) Laibach 1885. Kleinmayr und Bamberg. Gebunden 24 kr.

Janežič Anton, Cvetnik. Berilo za slovensko mladino. (Lesebuch für die slovenische Jugend.) I. Theil. 3. Abdruck. Klagenfurt. Verlag des St. Hermagoras-Vereines. Preis 70 kr. (Für Bürgerschulen und für die 5. Classe fünfflassiger Volksschulen.)

Slovenisch-deutsche Sprachlehrbücher.

Slovenska-nemška začetnica za občne ljudske šole von Ivan Miklosich. (Slovenisch-deutsche Fibel.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 20 kr.

Slovensko-nemški Abecednik za občne ljudske šole von Karl Preschern. (Slovenisch-deutsche Fibel.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. 1884. Gebunden 35 kr.

Žumer A., Razinger A., Slovensko-nemški abecednik. (Slovenisch-deutsche Fibel.) Laibach 1880. Kleinmayr und Bamberg. 25 kr.

Sprachlehrbücher.

Slovenska slovnica za občne ljudske šole von Peter Končnik. (Slovenische Sprachlehre mit Belehrung über Geschäftsaufsätze.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. 45 kr.

Praprotnik Andr., Slovenska slovnica. (Slovenische Sprachlehre.) 6. revidierte und erweiterte Auflage. Laibach 1887. Selbstverlag. Gebunden 32 kr.

Praprotnik Andr., Spisje v ljudski šoli. (Geschäftsaufsätze.) Laibach. Gerber. 32 kr.

Rechenbücher.

Močnik, Dr. Franz R. v., Perva računica za občne ljudske šole. (Erstes Rechenbuch.) Broschiert 8 kr. Wien. K. k. Schulbücher-Verlag.

Močnik, Druga računica. (Zweites Rechenbuch.) Revidierte Ausgabe. Broschiert 12 kr.

Močnik, Tretja računica. (Drittes Rechenbuch.) Revidierte Ausgabe. Broschiert 13 kr.

Močnik, Četerta računica. (Viertes Rechenbuch.) Revidierte Ausgabe. Broschiert 16 kr.

Močnik, Peta računica za jedno-, dvo- in trirazredne ljudske šole. (Fünftes Rechenbuch für ein-, zwei- und dreiclassige Schulen.) Gebunden 20 kr.

Gesangbücher.

Nedvəd Anton, Slavček. Zbirka šolskih pesmi. (Schulgesänge.) Laibach 1879. Selbstverlag des Verfassers. 1. Stufe 20 kr., 2. Stufe 20 kr. 3. Stufe 30 kr.

Lehrbücher zur Erlernung einer zweiten Sprache.

Perva nemška slovnica za občne ljudske šole. (Erstes deutsches Sprach- und Lesebuch für slovenische Volksschulen.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 24 kr.

Druga nemška slovnica za občne ljudske šole. (Zweites deutsches Sprach- und Lesebuch für slovenische Volksschulen.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 36 kr.

Tretja nemška slovnica za občne ljudske šole. (Drittes deutsches Sprachbuch für slovenische Volksschulen.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag. Gebunden 30 kr.

Navod k naučenju italijanskega jezika za slovenske ljudske šole von Anton Valentič. (Anleitung zur Erlernung der

italienischen Sprache.) Wien. K. k. Schulbücher-Verlag.

I. Theil. 1884. 20 kr.

II. Theil. 1887. 42 kr.

VIII. Razpis Metelkovih ustanov.

Visoki c. kr. deželni šolski svèt objavljaja nastopni razglas:

Kundmachung.

Z. 1153.

L. Sch. R. Für das Jahr 1891 gelangen die vom gewesenen Professor und Welt-priester Franz Metelko gestifteten sechs Geldprämien für Landschullehrer in Krain im derzeitigen Betrage von je zwei und vierzig (42) Gulden, sowie die aus dem Vermögen des aufgelösten Gartenbauvereines errichteten drei Geldprämien der „Gartenbauvereinstiftung für Volksschullehrer“ im derzeitigen Betrage von drei und vierzig (43) Gulden hiemit zur Ausschreibung.

Anspruch auf die erstere Stiftung haben jene Landschullehrer in Krain, welche sich nach Ausspruch ihrer vorgesetzten Behörden durch Sittlichkeit, Berufseifer, sorgfältige Pflege der slovenischen Sprache in den Volksschulen und durch Veredlung der Obstbäume vortheilhaft auszeichnen, auf die letztere Stiftung aber jene, welche sich die Pflege der Schulgärten und den Unterricht im Gemüsebau und der Obstbaumzucht besonders angelegen sein lassen, und zwar sollen mit dieser letzteren Stiftung nach den Bestimmungen des Willbriefes immer ein Volksschullehrer in den Bezirken des ehemaligen Kreises Laibach, einer in den Bezirken des ehemaligen Kreises Neustadt (Rudolfswerth) und einer in den Bezirken des ehemaligen Kreises Adelsberg betheilt werden.

Bewerber um eine dieser Prämien haben ihre diesfälligen gehörig belegten Gesuche bis zum 20. Juli l. J. im Wege des vorgesetzten Bezirksschulrathes hieramts zu überreichen.

K. k. Landesschulrath für Krain
Laibach am 17. Juni 1891.

IX. Tretja deželna učit. konferencija.

Visoki c. kr. deželni šolski svèt sklicuje na dni 1., 2. in 3. kimovca t. l. deželno učiteljsko konferencijo z nastopnim razpisom:

Z. 1120.

Der Landesschulrath findet auf Grund des § 46 des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869, R. G. Bl. Nr. 62, resp. des Gesetzes vom 2. Mai 1883, R. G. Bl. Nr. 53, die Lehrer-Landesconferenz in Laibach (städtischer Rathhaussaal) in der Zeit vom incl. 1. bis incl. 3. September l. J. mit der nachstehenden Tagesordnung einzu-berufen:

1.) Berathung wegen Festsetzung eines Lehrplanes für Wiederholungsschulen (§ 7 des Gesetzes vom 28. Februar 1874, L. G. Bl. Nr. 6);

2.) Die Einrichtung der Schülerbibliotheken;

3.) Das Rechts- und Pflichtenverhältnis zwischen dem Lehrer als Schulgärtner und der Schulgemeinde bei Nutznießung und Bearbeitung des Schulgartens;

4. Berathung wegen Revision des Lehr-ganges für den Unterricht der zweiten Landessprache als obligaten Lehrgegenstandes (Erlass des Landesschulrathes vom 5. Februar 1881 Z. 656);

5.) Revision der Formularien für die Amtsschriften.

Mit der Landesconferenz wird auch eine Ausstellung von Lehrmitteln, und zwar in den Localitäten der I. städtischen Knaben-volksschule stattfinden.

Unter einem findet der Landesschulrath die Anzahl der zur Theilnahme an der Landesconferenz zu wählenden Abgeordneten der einzelnen Schulbezirke auf Grund des § 14 der Ministerialverordnung vom 8. Mai 1872 Z. 3306 (L. G. B. Nr. 25 ex 1872) in der Weise festzusetzen, dass auf die Schulbezirke Adelsberg, Gottschee, Gurkfeld und Krainburg je drei und auf die übrigen Schulbezirke je zwei Abgeordnete entfallen.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath zur eigenen Wissenschaft und zur Verständigung der dortbezirkigen Lehrer mit der Weisung in Kenntnis gesetzt, die Vornahme der Wahl von Abgeordneten für den dortigen Schulbezirk rechtzeitig, spätestens aber bis Ende Juli d. J. durch die Bezirksconferenz zu veranlassen und das Resultat sofort anher anzuzeigen.

Für die den Abgeordneten gebührenden Reise- und Zehrungskosten - Entschädi-

gungen wird beim Schulbezirksverlage vorzusorgen sein.

Etwaige auf die Landesconferenz bezüglichhe Anfragen und Anträge seitens der Lehrer oder des Bezirksschulinspectors sind unmittelbar an den Landesschulinspecteur als Vorsitzenden der Conferenz zu richten.

K. k. Landesschulrath

Laibach, am 12. Juni 1891.

Der Landespräsident:

Winkler.

Vprašanja in odgovori.

K devetemu vprašanju. V učiteljski tečaj za deška ročna dela na Dunaji so sprejeti kranjski učitelji gg: Cepuder Jožef, Dolinar Jožef, Fettiich-Frankheim Ludovik, Furlan Jakob, Josin Teodor, Korošec Jožef, Malenšek Feliks, Novak Alojzij, Rant Francisek, Rozman Anton, Skala Anton, Trost Fr. Ks., Vrbič Miha, Zavrl Valentin in (Neulerchenfeld) Armič Leopold. Podpore v ta namen po 80 gl. bode haje dal šestim učiteljem deželni odbor in šestim kranjska hranilnica, torej bode od sprejetih gotovo kateri odpadel. Kdor bi od teh ne

šel na Dunaj, naj to gotovo naznani g. Bruhnsu ali Rissu, da more kakega drugega sprejeti, ker so na Dunaji vseh skupaj nad 80 prosilcev morali odbiti.

Izrazila se je želja, da se vrši potovanje skupno in sicer tako, da bi prišli že v nedeljo 19. malega srpana zjutraj na Dunaj. Vožnja po južni železnici je krajša in tudi cenejša, ako je vožnja znižana. G. Trošt je tudi izjavil, da ne kaže stanovanja v »Studentenheimu« iskati, ker je predaleč in ker se v tem času blizu lahko dobi stanovanje za 7—8 gl.

Naši dopisi.

Z Iga. (Konferencija). Dne 3. roznika t. l. se je zbralo učitelstvo ljubljanske okolice, k letošnji svoji uradni skupščini, katera se je vršila v telovadnici II. mestne šole v Ljubljani. Ob 9. uri otvori skupščino priljubljeni gospod c. kr. okrajni šolski nadzornik Ivan Tomšič z iskrenim pozdravom do navzočnih (manjkala sta g. Bezeg iz Sostrega radi boleznj in g. Črne iz Vrhnike, ki je na dopustu, da oskrbuje III. učiteljsko službo na Grmu) ter imenuje svojim namestnikom g. nadučitelja V. Levstika, a zapisnikarjema sta bila izbrana po vzkliku gg. Francisek Črnagoj iz Smartnega in Francisek Schiffrer z Rudnika. Predsednik se spominja v sočutno izrazenih besedah rajnega tovariša g. Franciška Govekarja, ki je ostavil nas in družino svojo dne 30. vinotoka l. l. in zastopnika deželnega odbora v c. kr. okrajnem šolskem svetu g. Franciška Kotnika. Blag jima spomin! Predstavši zbranim novo došle tovariše in tovarišico in sicer: gdč. Anico Praprotnikovo, kot učiteljico na Igu, gg. Janko Žirovnika, nadučitelja v Št. Vidu, Antona Javoršeka, nadučitelja v Šiški in Franciška Schiffrerja, učitelja na Rudniku, naznani, da se je gdč. Franciška Wrussova preselila k D. M. v Polji, g. Müllner od tu v Pirnice, g. Š. Punčah kot nadučitelj v Slavino, g. J. Janovsky

kot učitelj na nemško deško šolo v Ljubljano in gdč. Suwa v Dobropolje.

Namestu rajnega g. Kotnika je imenoval visoki deželni odbor kot svojega zastopnika v c. kr. okrajni šolski svet g. veleposestnika in župana na Vrhniki Gabrijela Jelovškega.

V daljšem vsporedu naznanja g. nadzornik došle ukaze in odloke višjih šolskih oblastev, a za tem v izbornem poučnem govoru naznanja razne opazke pri nadzorovanji posameznih šol. Spodbuja navzočne k vstrajnosti in pridnemu delovanju, omenja, da njega opazke so le dobrohotne v prid šolstvu in čast učiteljstva in izraža končno veselje nad jako povoljnimi učnimi uspehi na šolah z nado, da se isti, kolikor možno in krajevne razmere dopuščajo še v večji meri dosežejo.

Med govorom g. nadzornika stopi v dvorano naš za vse dobro vneti in ljubeznivi c. kr. vladni svetovalec in okrajni glavar g. Ivan Mahkot, katerega g. predsednik v toplih besedah pozdravi, posebno poudarjajoč-njegovih zaslug za razvoj šolstva in našem okraji.

O nazornem nauku v ljudski šoli je razpravljala gospica Ana Praprotnikova jako dobro ter bila njena razprava s pohvalo sprejeta, isto tako je bila